

DUM č. 20 v sadě

18. De-3 Poslední Přemyslovci

Autor: Drahomír Hlaváč

Datum: 30.6.2014

Ročník: 2AV

Anotace DUMu: Poslední Přemyslovci. Vpád Mongolů na Moravu.

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VPÁD MONGOLŮ NA MORAVU

Mongolové

- počátkem 13. století vytvořil mongolský chán Temudžin obrovskou říši, která sahala od jezera Bajkal na jih do Číny a na západ až na území Ruska
- roku 1223 porazili Mongolové na řece Kalce spojená vojska ruských knížat a vytvořili státní útvar zvaný **Zlatá Horda**

Zlatá horda

- říši založil po skončení evropského tažení chán Bátú (Čingischánův vnuk)
- od roku 1260 samostatný státní útvar
- centrum říše se nacházelo zřejmě někde v deltě řeky Volhy
- zpočátku součástí mongolské říše, ale pak došlo k osamostatnění
- postupně došlo k islamizaci mongolské vládnoucí dynastie (bratr chána Bátúa)
- rozpad Zlaté hordy nastává kolem 15. století

Válečná taktika

- armáda byla lehce vyzbrojená, dobře vycvičená a disciplinovaná
- tvořila ji **jízda**
- zbroj tvořily luky a šípy
- zanechávali za sebou zkázu, aby odradili obyvatelstvo napadených zemí od odporu

S pomocí atlasu urči, které dnešní státy zahrnovala Zlatá horda kolem roku 1300

http://cs.wikipedia.org/wiki/Zlat%C3%A1_horda#mediaviewer/Soubor:GoldenHorde1300.png

Mongolské tažení

- roku 1223 porážka spojených ruských knížat na řece Kalce
- roku 1240 dobyli Mongolové Kyjev
- táhli Haličí a Malopolskem
- roku 1241 porazili ve Slezsku na řece Lehnici vojska slezských knížat
- vojsko Václava I. do boje nezasáhlo – částečně se mu podařilo zastavit Mongoly v Kladsku

Tataři na Moravě

- Mongolové byli ve své době nazýváni Tataři
- průchod Moravou trval asi 14 dní
- ale pustošivý ráz
- ničili vesnice, dobytek, obyvatelstvo, úrody
- snad jen z nedostatku času se vyhýbali opevněným městům a hradům
- jejich řádění se dostalo do historického podvědomí
- přibyly i vymyšlené zvěsti – např. zvěst o hrdinné obraně Olomouce Jaroslavem ze Šternberka
- vznikaly legendy – pověst o zázračném záchránění křesťanů Pannou Marií na hoře Hostýně

Svatohostýnská tradice

- tradice se váže k poutnímu místu Svatý Hostýn
- roku 1241 zde hledali lidé útočiště před Tatary
- modlitby k Panně Marii byly vyslyšeny
- tatarské tažení bylo zničeno bleskem a proudy vody
- legenda byla zaznamenána roku 1665 Bohuslavem Balbínem

Panna Maria sesílající blesky na Tatar

http://cs.wikipedia.org/wiki/Mongolsk%C3%BD_vp%C3%A1d_na_Moravu_roku_1241#mediaviewer/Soubor:Hostyn4.jpg

Mongolové u Olomouce

- náčelník Petu vydrancoval Opavu a vpadl na Moravu
- obyvatelstvo hledalo útočiště v horách a někteří utíkají do Olomouce
- událost zaznamenává „Kronika česká“ Václava Hájka z Libočan (1541)
- Václav I. poslal osmitisícovou armádu v čele s neznámým šlechticem Jaroslavem ze Šternberka na pomoc Moravanům
- rozkaz zněl jen posílit olomouckou posádku
- Jaroslav ze Šternberka neuposlechl a podařilo se mu Tatary zastavit
- malá věrohodnost Václava Hájka z Libočan

Zajímavosti

- *Mongolové jedli hlavně uzené skopové maso a sušené mléko*
- *vojáci byli vyzbrojeni luky, meči, sekyrami a dlouhými kopími s háky, kterými strhávali jezdce ze sedel*
- *na oslech dopravovali rozebrané těžké katapulty, které při obléhání složili dohromady*
- *Hlavu si holili až na temeno, z něhož splyvá charakteristický cop, způsob převzatý od Mandžůů*
- *ženy považují tím hezčí, čím mají menší nos.*
- *vdova se nesměla znovu provdat*
- *Mongolové převzali od Peršanů hru pólo*

Zdroje

- http://cs.wikipedia.org/wiki/Zlat%C3%A1_horda#mediaviewer/Soubor:GoldenHorde1300.png
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Mongolsk%C3%BD_vp%C3%A1d_na_Moravu_roku_1241#mediaviewer/Soubor:Hostyn4.jpg